

УДК 330.322(417)

Янчук В.І., к.е.н., доцент

Білохатнюк В.О.

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙ В СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ВІННИЧНИНИ

Стаття присвячена дослідженню інвестиційної привабливості Вінниччини і визначенні ролі інвестицій у розвитку сільського господарства в регіоні. Розглянуто основні проблеми на шляху залучення інвестицій у сільське господарство Вінницької області та основні риси, притаманні інвестиційній привабливості.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, сільське господарство.

Yanchuk V., Bilohatnyuk V.

PROBLEMS OF INVESTMENT IN AGRICULTURE VINNYTSIA REGION

The article is devoted to a research of investment attractiveness of Vinnychnina and determination of a role of investments in development of agriculture of the region. The crucial investment-attractive traits of the region and basic problems on the way of attraction of investments to the agriculture of the Vinnytsya area are considered.

Key words: investments, investment attractiveness, agriculture

Янчук В.И., Белохатнюк В. А.

ПРОБЛЕМЫ ИНВЕСТИЦИЙ В СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО ВИННИЦКОГО РЕГИОНА

Статья посвящена исследованию инвестиционной привлекательности Винницкого региона, определения роли инвестиций в развитии сельского хозяйства. Рассмотрены основные проблемы на пути привлечения инвестиций в сельское хозяйство Винницкой области и основные черты, присущи инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, сельское хозяйство.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Нинішній кризовий стан економіки України потребує використання всіх чинників зростання, зокрема зовнішньоекономічного фактору. Створення надійної і керованої системи залучення інвестиційних ресурсів забезпечить економічне зростання, що є однією з ключових проблем сучасного етапу економічного розвитку України. Активізація інвестиційного процесу є

одним із найбільш діючих механізмів соціально-економічних перетворень. Активізація інвестиційного процесу є головною складовою економічних вимог, які покликані визначити оздоровчі зрушення в структурі економіки країни, прискорити подолання кризи, підвищити конкурентоспроможність української продукції на світовому ринку. Незважаючи на те, що останніми роками спостерігається збільшення іноземних інвестицій в економіку Вінницької області, гостро стоїть проблема залучення інвестицій у сільське господарство з метою всебічного та динамічного розвитку області.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемам залучення іноземних інвестицій присвятили дослідження такі науковці: В.Андрійчук, Г.Балабанов, П.Гайдуцький, М.А.Козоріз, М.Я.Козоріз, П.Саблук. Проблеми розвитку інвестиційного процесу в аграрному секторі висвітлені в наукових працях В.Алексейчука, О. Гаврилюка, П. Гайдуцького, М.Герасимчука, Б.Губського, С.Гуткевич, М.Дем'яненка, І.Караваєвої, М.Кісіля, П.Лайка, А.Музиченка, П.Саблука, Г.Підлісецького, А.Фукса, А.Холопова, О.Шпичака та ряду інших. Проте, незважаючи на актуальність проблеми залучення інвестицій, досліджено далеко не всі її аспекти, зокрема – на регіональному рівні.

Цілі статті. Метою даної статті є дослідження інвестиційної привабливості Вінниччини, визначення основних проблем інвестування у розвиток сільського господарства регіону.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інвестиційний клімат Вінницького регіону визначають основні негативні характеристики інвестиційного клімату в Україні [1, с. 123]:

- нерозвиненість інституцій, які сприяють залученню і впровадженню інвестицій в економіку країни; непрозорість та непередбачуваність поведінки держави;
- завищений рівень фіскальної активності держави; «зміна правил гри під час самої гри»;
- непослідовність державної політики щодо інвестора;
- слабкість судової системи, яка б могла відстоювати інтереси інвестора, кредитора;
- надзвичайно висока активність держави в питаннях перевірки та контролю за діяльністю інвестиційних компаній; невідповідність іноземних інвесторів для роботи в українському діловому середовищі;
- відсутність механізмів реалізації багатьох позицій законодавства, яке регламентує інвестиційну діяльність;
- неготовність судів та суддівського корпусу до розгляду справ з

приводу захисту прав інвестора, корпоративного власника;

– низький рівень кваліфікації регіональних та місцевих чиновників у питаннях інвестиційної діяльності, невміння працювати з інвестором;

– менеджмент державних підприємств отримує особистий прибуток на етапі вкладання інвестицій, а не на етапі віддачі від інвестицій, тому для них головне – не результат, а процес інвестування, незалежно від його ефективності;

– низький рівень прямих іноземних інвестицій опосередковано пов'язаний з низьким рівнем внутрішніх інвестицій в економіку України.

Інвестиційна діяльність у Вінницькому регіоні формується під впливом таких факторів, як рівень економічного розвитку регіону; демографічний стан; щільність транспортних мереж та розвиток комунікацій; інвестиційна інфраструктура, місцеві податки та ефективність інвестицій; соціальна інфраструктура; ризики; науково-технічний потенціал [2]. За рівнем інвестиційної привабливості за різними даними (що ґрунтуються на різних сукупностях критеріїв), Вінницька область відноситься до регіонів середньої та низької інвестиційної привабливості, в той же час, як інвестиційна динаміка регіону характеризується значними темпами зростання.

Найпривабливішим для інвестування сектором ринку є агропромисловий комплекс. Його питома вага у валовому регіональному суспільному продукті складає понад 62% [3]. Унікальним інвестиційним потенціалом Вінницького регіону є земельні ресурси. Площа сільськогосподарських угідь складає 2020,1 тис га, із них ріллі – 1730,6 тис га, багаторічних насаджень – 51,9 тис га, сіножатей – 51 тис га, пасовищ – 181 тис га. 21% орних земель займають чорноземи. На території області діє близько 1199 сільськогосподарських підприємств, серед них 794 колективних сільськогосподарських підприємства, 24 радгоспів усіх систем, 19 міжгосподарських підприємств. Основною спеціалізацією в рослинництві є вирощування зернових культур і цукрових буряків. У тваринництві – виробництво м'яса та молока. У загальній структурі посівних площ озима пшениця займає 17%, ячмінь – 5%, цукрові буряки – 9%. Величезні потенційні можливості регіону по виробництву м'яса, молока і яєць можна реалізувати при розвитку кормової бази. У Вінницькій області розпочато випуск сучасних комбикормів (домішок) на основі сої і ріпаку. Інвестування в розвиток сучасної кормової бази в поєднанні з багатовіковою культурою скотарства дасть можливість виробляти продукцію високої якості за порівняно низькими цінами. Інтенсивний розвиток сільського господарства є запорукою створення потужної бази для розвитку харчової і переробної промисловості.

Склад іноземних інвестицій регіону представлений в табл. 1 [2].

Таблиця 1

Територіальний склад іноземних інвестицій регіону

Місто/Район	Іноземні інвестиції, млн дол.	Іноземні інвестиції, %
м. Вінниця	44684,7	61,43
м. Ладизжин	10774,5	14,81
Барський р-н	6063,5	8,34
Вінницький р-н	4278,1	5,88
Липовецький р-н	2535,7	3,49
Тульчинський р-н	2735,7	3,76
Немировський р-н	1668,6	2,29
Разом	72740,8	100

Як видно з табл. 1, переважна частка фінансових ресурсів надходить до м. Вінниця, райони отримують тільки близько 24% інвестицій.

Варто відзначити, що, незважаючи на аграрний напрямок регіону, у сільське господарство надходить лише 14% іноземних фінансових ресурсів.

Загалом, інвестиції надійшли із 41 країни світу. Найбільшу кількість інвестицій Вінницький регіон отримує з країн СНД, Австрії, Німеччини, Кіпру, США, Швейцарії, Польщі [2]. Інвестиційні вкладення, здійснені партнерами з Німеччини складають 37,4 млн дол., Франції – 33,2 млн дол., Польщі – 17,7 млн дол., Ліхтенштейну – 14,4 млн дол., Кіпру – 12,7 млн дол. На ці країни припадає переважна частина загального обсягу прямих іноземних інвестицій.

За структурою інвестиційних надходжень у Вінницькій області за видами економічної діяльності, найбільш інвестиційно привабливою є харчова промисловість з боку майже усіх закордонних суб'єктів інвестування. Її обсяги в сукупному капіталі нерезидентів становлять 26,6% від загального обсягу. Також сталою є зацікавленість у закордонних інвесторів до таких видів економічної діяльності, як операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям; хімічна та нафтохімічна промисловість; добувна промисловість; сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послугами.

Головними причинами, що зумовлюють невисокі темпи росту показників інвестиційної діяльності Вінницької області та по регіонах України в цілому, є:

- надмірний податковий і адміністративний тиск на бізнес;
- слабка розвиненість ринкових інститутів – корпоративного

сектора, ринку цінних паперів, ринку землі, ринку нерухомості;

- низька конкурентоздатність багатьох українських товарів, що робить не вигідними вкладення в їх випуск;
- недостатня інтегрованість у світову економіку;
- нестача оперативної інформації і внаслідок цього зменшення ефективності співпраці між суб'єктами ринку;
- відсутність стимулів і механізмів для залучення інвестицій, з боку органів місцевої влади.

З точки зору кризової ситуації в економіці України, вибір інвестиційних проектів в Вінницькій області спрямовується в таких напрямках: розвиток експорту; зниження витрат первинної сировини, поглиблення ступеня її переробки; зниження навантаження на навколишнє середовище. Основними пріоритетами посилення інвестиційних потоків до Вінницького регіону можуть виступати забезпечення прав та інтересів інвесторів; забезпечення вільного доступу до інформації про об'єкти інвестицій; запровадження державної фінансової підтримки інноваційних проектів на стадії впровадження; розвиток внутрішнього інформаційного обслуговування іноземних інвесторів; здійснення інвестиційно орієнтованої рекламної кампанії; розвиток інвестиційного ринку, заохочення конкуренції тощо [4].

Отже, в результаті дослідження виявлено інвестиційні переваги Вінницької області, зокрема: стабільна та прогнозована суспільно-політична ситуація, високий рівень транзитивності території, сприятливі природно – кліматичні умови, розвиток малого та середнього бізнесу, вільні площі для сучасних технологій, наявність природних ресурсів, тощо. Головною метою програми розвитку регіону є створення умов, що забезпечують збільшення потоку вітчизняних та іноземних інвестицій в економіку й підвищення ефективності їх використання. Провідне місце серед цих умов посідає корінне поліпшення у регіоні інвестиційного клімату, в першу чергу, з метою спрямування фінансових потоків у сільське господарство регіону.

Висновки. Головними проблемами на шляху підвищення інвестиційної діяльності і привабливості Вінницького регіону є надмірний податковий і адміністративний тиск на бізнес; слабка розвиненість ринкових інститутів; низька конкурентоздатність багатьох українських товарів; недостатня інтегрованість у світову економіку; відсутність стимулів і механізмів для залучення інвестицій, з боку органів місцевої влади. Вирішення цих інвестиційних проблем країни починається з поліпшення інвестиційного клімату регіонів.

1. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посібн. / Л.М.Борщ. – К.: Знання, 2005. – 470 с.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.expo.vin.com.ua>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vin.gov.ua>